

«Φαρισαῖοι», δράμα εἰς πράξεις τρεῖς, ὑπὸ Σπ. Ποταμιάνου

ΦΑΡΙΣΑΙΟΙ ὑποκριταὶ εἶνε οἱ εἰς τὸ νησί ἐκεῖνο καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην νῆσον ἢ μὴ νῆσον ἐκπροσωποῦντες τὰς παλαιὰς προλήψεις καὶ περιορίζοντες τὸν λαὸν ἐπὶ ἰδίῳ ὀφέλει εἰς τὸ παχυλὸν καὶ ὀλέθριον σκότος των. Ἀντιμέτωπον τούτων οἱ ὅποιοι ἔχουν ἐπὶ κεφαλῆς των τὸν βουλευτὴν τῆς νήσου Ζηλιάνου, θέτει ἑαυτὸν φυσικὰ ὁ νεαρὸς ἐπίδοξος ποιητὴς Πέτρος Μαρίνης, εὐθύς ὡς ἐπιστρέφει ἐξ Εὐρώπης ἐνθους ἀπόστολος τῶν νεωτέρων φωτεινῶν ἰδεῶν. Συγγενὴς του ἀποθνήσκων ἀφίνει εἰς αὐτὸν ἡ ἀποφασιστὴν ἢ περιουσία του θὰ διατεθῆ πρὸς ἀνάγεσιν ἐκκλησίας ἢ πρὸς ἀνάγεσιν φάρου εἰς τὸν τόπον των. Ὁ τόπος αὐτὸς ἔχει πολλὰς ἐκκλησίας καὶ ἐνῶ ἔχει ἓνα «κάβον Φονηᾶν» κατὰ τοῦ ὁποίου συντρίβονται τὰ πλοῖα καὶ φονεύονται οἱ νησιῶται, δὲν ἔχει φάρου, καίτοι ἡ κυβερνήσις διέθεσε τὸ ἀπαιτούμενον διὰ τὴν ἀνάγεσιν του ποσόν. Ὁ Πέτρος Μαρίνης δὲν διατάζει ποσῶς· δηλοῖ ὅτι, θ' ἀνεγερθῆ φάρου καὶ ὄχι ἐκκλησία καὶ ἐπειδὴ ὁ Ζηλιάνος προβάλλει δριμύειας ἀντιρροήσεις, ἐπέρχονται ἀντεγκλήσεις μεταξύ των, τῶν ὁποίων μετέχει ὁ μνηστὴρ τῆς Δροσοῦλας, κόρης τοῦ Ζηλιάνου. Μετὰ τὰς ἀντεγκλήσεις ἀναμένονται εἰς τὸν οἶκον τοῦ τελευταίου οἱ μάρτυρες τοῦ Πέτρου Μαρίνης· αὐτῶν παρουσιάζεται ὁ ἴδιος. Ἀγαπᾷ ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας τὴν Δροσοῦλαν, ἀλλ' αὐτὴ ἢ ὁποία ἀντι τῆς φωτογραφίας τοῦ μνηστῆρος φέρει ἐν κρυπτῷ ἐπὶ τῆς τῆν ἰδικῆν του φωτογραφίαν, μετὰ τὸ τέλος τῆς ὡς ἀνω φιλονεικίας, ἐρριφθὴ με λόγους ἀγάπης εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ μνηστῆρος καὶ ὁ Πέτρος Μαρίνης δὲν ἐννοεῖ πλέον νὰ μονομαχήσῃ ἐκ φόβου μήπως διὰ τοῦ ἐνδεχομένου θανάτου τοῦ μνηστῆρος καταστῆ δυστυχὴς ἢ μνηστὴ. Ἀντιπρόκλήσεως εἰς μονομαχίαν ἐρχεται ὑποβάλλον αἰτησὴν συγγνώμης. Μετ' αὐτὴν ὑποβάλλει τὴν παράκλησιν νὰ μὴ ἐναντιωθῆ ὁ Ζηλιάνος εἰς τὴν ἀνάγεσιν τοῦ φάρου· αἱ ἀντεγκλήσεις ἐπαναλαμβάνονται δριμύτεραι καὶ ὁ Πέτρος προκαλούμενος ὑπὸ τοῦ μνηστῆρος εἶνε ἐτοιμος ἤδη ν' ἀνταποκριθῆ εἰς τὴν πρόκλησιν, διὰν παρουσιάζεται ἡ Δροσοῦλα ὑποχωρεῖ τότε καὶ ἐκ δευτέρου, θυσιάζων τὴν φιλοτιμίαν του εἰς τὴν ἀγάπην του. Εἰς τὴν γ' πράξιν ὁ φάρου ἔχει ἀνεγερθῆ καὶ σώζει τοὺς πλέοντας. Ἀλλ' ἡ διαβολὴ τοῦ Ζηλιάνου καὶ τῶν περὶ αὐτὸν δὲν ἀπέμεινεν ἀργή. Ὁ λαὸς ἔχει ἐξεγερθῆ κατὰ τοῦ ἀσεβοῦς ὁ ὅποιος δὲν ἔκτισεν ἐκκλησίαν, καίτοι δὲ εἶνε νῦν τρι-

κυμῶδης καθιστῶσα ἐναργεστέρην τὴν ὀφελιμότητα τοῦ ἔργου τοῦ Πέτρου Μαρίνης, ὁμοῦ καταλλήλως κεντριζόμενος ὑπὸ τῶν ὀργάνων τοῦ Ζηλιάνου καὶ σβύνει τὸν φανόν.

Ἀτροσυριγμοὶ κινδύνου ἀκούονται κάποιον σκάφος κινδυνεύει. Ὁ Πέτρος Μαρίνης ὁ ὁποῖος πρὸ μικροῦ ἀκόμη κατείχετο ἀπὸ ἀγαλλίασιν βλέπων τὸ σωτήριον φῶς, τρέχει ἐκφρων πρὸς τὸν σβυσθέντα φανόν. Τὸ φῶς καὶ πάλιν μετ' ὀλίγον ἀνάπτεται. Ὁ ἐπὶ τοῦ πλοίου τέως κινδυνεύων εἶνε ὁ μνηστὴρ τῆς Δροσοῦλας· σώζεται ἀπὸ αὐτὸ καὶ ἀποβιβάζεται κοιμιστὴς τῶν στεφάνων τοῦ γάμου. Ἀλλὰ τὸ φῶς πού τὸν σώζει δὲν εἶνε τὸ φῶς τοῦ φάρου· εἶνε ἡ λάμψις ἀπὸ τοῦ κορμὶ τοῦ Πέτρου Μαρίνης πού προσφέρεται ὀλοκαύτωμα εἰς τὸ ἰδανικόν του· δὲν ἤξευρεν οὕτως ν' ἀνάψῃ τὸν φανόν καὶ ἀνεφλέχθη ὅλος. Ἡ Δροσοῦλα πετᾷ τὰ στέφανα.

Γενναῖον τὴν ἐμπνευσιν, με τὸσφ ὥρατον τὸν μῦθον, με τύπος καλῶς διαγραφόμενος, με ἠθογραφίαν πιστήν, τὸ δράμα τοῦ κ. Σπ. Ποταμιάνου εἶνε πράγματι τὸ μέχρι τῆς στιγμῆς αὐτῆς πλειότερον ἐνδιαφέρον ἐξ ὅλων τῶν φετεινῶν πρωτοτύπων ἔργων, — ἐνδιαφέρον ὅσφ τὰ καλλίτερα πρωτότυπα ἔργα τῶν παρελθουσῶν περιόδων. Καὶ ὅμως μολαταῦτα, ὅσον ἀφορᾷ τὴν τελειότητα τοῦ δραματικοῦ ἔργου, δὲν κατώρθωσε νὰ ὑπερπηδήσῃ κατὰ πολὺ τὰ ὄρια μιᾶς εὐγενεστάτης ἀποπειρας. Δὲν θέλω νὰ ἐνδιατρίψω πολὺ εἰς κάποιαν ἀορίστους ὁμοιότητος περὶ τὸν μῦθον ἢ περὶ ἐν ἢ δύο ἐπεισόδια, — εἷας πού παλινοστέι ἐξ Εὐρώπης πῶς ν' ἀγνοῖ τὸν Ἴψεν καὶ τὸν Σουανὸ δὲ Βερζεράκ· ἀλλ' αἱ ὁμοιότητες δὲν εἶνε πάντοτε μιμήσεις ἀντιγραφαί. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἤθελα νὰ τονίσω εἶνε ἡ πεζολογία ἢ ἀντιτιθεμένη εἰς ἐν τὸσφ ὥρατον καθ'αυτὸ θέμα, εἶνε αἱ πολλαὶ ἐπαναλήψεις, εἶνε κάποιαι ἀπιθανότητες τῆς ὅλης οἰκονομίας τοῦ ἔργου. Εἰς τὴν γ' πράξιν, λόγον χάριν, σχεδὸν συγγέονται τὰ χρονικὰ ὄρια κατὰ τὰ ὁποῖα ὁ Ζηλιάνος ὀδηγεῖ ὅπως δοθῆ κατεύθυνσις κατὰ τοῦ φάρου εἰς τὴν λαϊκὴν ἐξεγερσιν καὶ κατὰ τὰ ὁποῖα ἡ λαϊκὴ ἐξεγερσις σβύνει τὸν φανόν, κατὰ τὰ ὁποῖα ὁ μνηστὴρ κινδυνεύει σχεδὸν ἐν ταῦτῳ καὶ ἀποβιβάζεται, κατὰ τὰ ὁποῖα ὁ Πέτρος Μαρίνης βλέπει μακρόθεν τὸν φακὸν σβενύμενον καὶ σχεδὸν ἐν ταῦτῳ ἀντικαθιστᾷ ἐν τῷ φάρῳ τὴν φωτοβολίαν τοῦ φανοῦ διὰ τῶν φλογῶν τοῦ ἰδίου σώματος. Εἰς τὴν β' πράξιν ὁ Πέτρος Μαρίνης ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βουλευτοῦ Ζηλιάνου, παρόντων καὶ τῶν φανατικωτέρων ὀπαδῶν τούτου ἀραδειάζει ἐπὶ μακρὸν κατ' αὐτῶν καὶ τοῦ οἰκοδεσπότη τὰς βαρυτέρας τῶν ὕβρεων, πάντων καθημένων ὡς δι' ἀκαδημαϊκὴν συζήτησιν, ἐνῶ εἰς τὴν πραγματικότητα μετὰ τὴν πρώτην ἢ τὸ πολὺ τὴν δευτέραν τῶν ὕβρεων τούτων θὰ εὐρίσκετο κάτω ἀπὸ τὴν σκάλαν χάρις κ' αὐτὸς νὰ ἐννοήσῃ πῶς εὐρέθη ἐκεῖ.

Τὸ ἔργον ἐν τούτοις παραμένει παράπολῳ ἐνδιαφέρον· ἡ ὥραία ἐμπνευσις τὸ περιέβαλε με ὥρατον φῶς. Ἐπειτα ἠθογραφικῶς ὁ τύπος τοῦ βουλευτοῦ Ζηλιάνου εἶνε τὸσον ἐπιτυχής!

Ἡ ἐκτέλεσις δοκιμωτάτη χάρις ἰδίως εἰς τὴν κυρίαν Κυβέλην Ἀδριανοῦ καὶ τοὺς κ. κ. Βονασέραν, Πέτρον Λέοντα καὶ Βενιέρην.